

ת"פ 34966/12/13 - מדינת ישראל נגד מוחמד אבו זקיקה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
ת"פ 34966-12-13 מדינת ישראל נ' אבו
זקיקה (עציר)

בפני כב' השופטת מיכל ברנט
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

מוחמד אבו זקיקה (עציר)

הנאשם

נוכחים: ב"כ המאשימה עו"ד רועי לוס

ב"כ הנאשם עו"ד שי טובים

הנאשם הובא על ידי שב"ס

גזר דין

כללי

1. הנאשם הורשע ביום 1.12.14, לאחר ניהול הוכחות, בביצוע עבירות של שוד בחבורה וקשר לפשע, עבירות לפי סעיפים 402(ב) ו-499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").

2. מעשיו של הנאשם פורטו בהרחבה בהכרעת הדין. בתמצית, עובר לתאריך 1.9.13 קשר הנאשם קשר עם שני אחרים שזהותם אינה ידועה, לשדוד את רכבו של פרופ' א.ב.ג., נכה צה"ל יליד 1947 המתגורר בגפו ביבנה (להלן: "המתלונן"), רכב מסוג ג'יפ טויוטה לנד קרוזר (להלן: "הרכב") ולשם כך, ביום 11.9.13 בסמוך לשעה 02:30, עת ישן המתלונן במיטה בקומת הקרקע בביתו, נכנסו הנאשם ושני האחרים דרך חלון לבית המתלונן (להלן: "הבית"). השלושה התנפלו על המתלונן ואחזו בו כך שאחד תפס את פיו ולחץ על פניו בחוזקה, אחד ישב על בטנו ואחד על רגליו, ויחד כבלו את ידיו ורגליו באמצעות אזיקונים, תוך שאיימו להורגו. השלושה לקחו את מכשיר הטלפון הנייד של המתלונן ואת מפתחות הרכב תוך שאיימו על המתלונן שיהרגו אותו וישרפו את ביתו, ותחת איומים חילצו מפיו את מספרה 'קודן' של הרכב. לאחר מכן איימו על המתלונן שלא יזוז עד שהרכב יגיע לחיפה, ואחד מהם איים כי אם

ישמע שהמתלונן זז יהרוג אותו וישרוף את ביתו. לאחר מכן עזבו השלושה את הבית וברחו מהמקום כשברשותם רכבו של המתלונן.

אנשי משטרה בסיוע אנשי "איתוראן", איתרו את הרכב בסמוך לצומת שער הנגב והציבו במקום מחסום דוקרנים. הרכב עלה עם גלגליו על מחסום הדוקרנים ונעצר, והנאשם ושני האחרים נטשו את הרכב ונמלטו מהמקום.

3. הנאשם נעצר ביום 3.12.13 אולם שותפיו לא נתפסו.

תסקיר שירות המבחן

4. לאור גילו של הנאשם במועד ביצוע העבירה הוזמן תסקיר משירות המבחן. מהתסקיר עולה כי הנאשם מרצה במקביל למעצרו עונש מאסר בגין עבירות סמים, כי הוא סיים 9 שנות לימוד ועזב את לימודיו על מנת לסייע בפרנסת המשפחה. המסגרת המשפחתית לא היוותה גורם סמכותי ומציב גבולות, שירות המבחן התרשם כי לנאשם קושי להציב גבולות וכי הוא מצוי בהתדרדרות וקיים סיכון להמשך פעילות שולית לשם השגת רווח מיידי. אשר לעבירות נשוא תיק זה, הציג הנאשם עמדה מטשטשת ומסר מידע מגמתי אודות חלקו בביצוע העבירה, וניכרו חוסר בשלות, חשדנות וקשיי אמון כלפי גורמי סמכות. בנסיבות אלה, לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית בעניינו, אלא המליץ על הטלת עונש מאסר בפועל לצד מאסר מותנה משמעותי.

טיעוני ב"כ הצדדים

5. ב"כ המאשימה הגישה לעיוני את גיליון הרשעותיו הקודמות של הנאשם וכן גזר דין נוסף בעטיו מרצה הוא עתה עונש מאסר בפועל בן 22 חודשים.

במסגרת ראיות המאשימה לעונש העיד המתלונן ומסר כי האירוע הטראומתי שחוה הותיר בו צלקות נפשיות, כי הוא חש שהוא חווה את האירוע מחדש, ובעקבות האירוע מיגן את ביתו, החל לישון בלילות עם בנו, ובת זוגו אינה לנה עוד בביתו. כמו כן נמנע בתחילה לצאת מביתו והחל להיפגש עם פסיכולוגית, וחש כי אינו אותו אדם שהיה. לדבריו נגרמו לו נזקים ישירים בסך של כ-12,000 ₪ בגין התקנת המיגון בביתו ותשלומים עבור הנזקים שנגרמו לרכבו.

ב"כ המאשימה עמדה בטיעוניה על התכנון המוקדם במעשיו של הנאשם בצוותא עם אחרים, שכלל תצפיות על ביתו של המתלונן, לאור שוויו של רכבו ולאור נתוניו האישיים המקלים על ביצוע העבירה, ועל ההצטיידות מבעוד מעוד באזיקונים, כפפות, כובעים וצעפים; כן עמדה על מידת האלימות שננקטה כלפי המתלונן מצד תוקפיו, על הנזק הפוטנציאלי הגלום במעשים, על הותרת המתלונן כפות לאחר האירוע ועל האיומים לבל יזעיק עזרה פן יבולע לו.

עוד ציינה ב"כ המאשימה כי לאחר שרכבו של הנאשם נעצר על ידי המשטרה, נמלט הנאשם מהמקום ונעצר לאחר מכן בעקבות גילוי ממצא פורנזי מפליל.

ב"כ המאשימה הדגישה את תחושת האימה וחוסר הבטחון שאחזה במתלונן לנוכח האירועים, ואת השלכתם על כל אפיקי חייו לאחר מכן.

לעמדת ב"כ המאשימה מתחם העונש הראוי בנסיבות המקרה הינו 4 עד 7 שנות מאסר, ולאור עברו הפלילי של הנאשם ותסקיר שירות המבחן בעניינו, העונש הראוי לנאשם מצוי ברף העליון של המתחם ויש להורות על ריצויו במצטבר למאסר אותו מרצה כעת. כן עתרה להשית על הנאשם פיצוי משמעותי לטובת המתלונן, קנס ומאסר מותנה ממושך.

כתימוכין לעתירתה הפנתה ב"כ המאשימה לפסקי הדין המפורטים להלן:

א. ע"פ 7091, 6617/06 מדינת ישראל נגד איברהים אלצאנע - בגין שוד בחבורה בבית מגורים, תוך נקיטת אלימות כלפי מתלונן קטין, שהסבה לו חבלות קלות, הוטלו על הנאשם, שנטל אחריות, 6 שנות מאסר בפועל.

ב. ת"פ (מחוזי מרכז) 40327-09-13 מדינת ישראל נגד מחמד מצלח - בגין שוד אלים של נהג מונית, במסגרתו נגרמו למתלונן חבלות ונגנבה המונית עצמה, הוטלו על הנאשם, בעל עבר מכביד אשר הודה בביצוע המעשים, 6.5 שנות מאסר לריצויו בפועל.

ג. ע"פ 5780/13 מאיר בן אבו נגד מדינת ישראל - בגין שוד בעל חנות מכולת באמצעות סכין, במסגרתו נשדד סכום לא גבוה, קבע כבוד השופט זילברטל כי מתחם העונש ההולם נע בין 30 ל-60 חודשי מאסר והעמיד את עונשו של הנאשם על 45 חודשי מאסר לריצויו בפועל. בית המשפט אבחן בין מקרה זה לבין המתחם שנקבע בע"פ 1178/14 מדינת ישראל נגד מיכלאשוילי, שם אירע שוד אלים יותר שבוצע בצוותא ויחד עם עבירות נלוות.

ד. ת"פ 33194-01-14 מדינת ישראל נגד דמיטרי פרוסקוריקוב - בגין שוד לא מתוכנן בבית באמצעות סכין נקבע מתחם ענישה בין 30 ל-66 חודשי מאסר, והושתו על הנאשם, צעיר בעל פלילי אשר הודה בביצוע המעשים 50 חודשי מאסר בפועל.

6. ב"כ הנאשם טען כי הנאשם הינו תלוש ובודד, כי מצוקתו הכלכלית הביאה אותו להפסיק את לימודיו ותוך כך יצר קשר עם גורמים שוליים, וכי יש להסתפק בעונש מאסר קצר על מנת לאפשר לו להשתקם ולעצור את תהליך ההתדרדרות בו הוא מצוי.

כן טען ב"כ הנאשם כי יש מקום להקל עם הנאשם בהיותו בגיר-צעיר, ועמד על כך שאין זה נכון לומר שהנאשם לא לקח כלל אחריות על מעשיו, אלא שביקש לחלוק על מרכזיות חלקו במעשים. עוד נטען, כי המעשים לא הסבו למתלונן פגיעה פיזית, וכי הנזק הכספי הישיר שנגרם למתלונן מהאירוע הינו 2,500 ₪.

ב"כ הנאשם סבר כי מתחם העונש הראוי במקרה דנן נע בין 15 ל-50 חודשי מאסר, וכתימוכין לעתירתו הפנה לע"פ

2849/13 מדינת ישראל נגד טייצאו טגבה, במסגרתו הושת על המשיב - צעיר כבן 19 ללא עבר מכביד, אשר ביצע שוד ספונטני ברחוב ודקר את המתלון באמצעות חפץ חד בישבנו, הודה בביצוע המעשים, הביע חרטה ושילם פיצוי מלא למתלון - עונש של 6 חודשי עבודות שירות, תוך שנקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 6 ל-50 חודשי מאסר בפועל. כן הפנה ב"כ הנאשם לפסיקה נוספת כמפורט להלן:

א. ת"פ 34691-09-12 מדינת ישראל נגד אלהוזיל - שם בגין שוד בצוותא של עובד זר עובר אורח והשלכתו מרכב נוסע נקבע מתחם של 6-44 חודשי מאסר.

ב. ת"פ 8869-04-10 מדינת ישראל נגד עוואדי ואח' - שוד מתוכנן בבית, באמצעות נשק חם, וירי בבית החזה של המתלון אשר היה מאושפז משך 3 שבועות. על המעורבים הושתו עונשים של 40-42 חודשי מאסר, דא עקא שמדובר בהסדר טיעון שהושג בעקבות קשיים ראייתיים וקושי לקבוע את זהות היורה, ועל כן אין להסיק ממנו לעניינו.

ג. ת"פ 39234-11-13 מדינת ישראל נגד עבדאללה ניג'ם - בגין שוד מזוין ואלים של בית עסק על ידי חבורה, שלושה מעורבים הצטיידו מבעוד מועד בקטנוע, קסדות ואקדח, נקבע מתחם של 3-6 שנות מאסר. על הנאשם, צעיר בעל עבר שאינו מכביד, שהביע חרטה והודה, נגזרו 40 חודשי מאסר בפועל.

7. הנאשם בדברו האחרון הביע חרטה על מעשיו והביע תקווה שתהא זו הפעם האחרונה בה נכנס לבית האסורים.

דין והכרעה

מתחם העונש ההולם

8. בהתאם לסעיף 40ג. לחוק, מתחם העונש ההולם ל"מעשה עבירה" ייקבע בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

בעניינו אלמנטים רבים של חומרה. ראשון בהם הינו "בחירתם" של הנאשם ושותפיו במתלון כמושא לביצוע העבירות, לנוכח בעלותו ברכב ששווי גבוה, ולנוכח מצבו האישי, נכותו והעובדה כי הוא מתגורר בגפו. אלמנט שני הינו בחירתם של הנאשם ושל שותפיו לחדור לביתו של המתלון בשעת לילה מאוחרת, עת היה עליהם לצפות כי ישהה בביתו וכי תתכן התנגדות מצדו לחדירה לפרטיותו ולמבצרו. בנוסף, הנאשם ושותפיו נערכו להתנגדות זו בכך שהצטיידו מבעוד מועד באזיקונים ועת שנכנסו לבית ניגשו מיד למיטתו של המתלון, תקפו אותו באכזריות בעודו ישן וכבלו את ידיו ורגליו באזיקונים האמורים תוך שאיימו להרגו.

אם לא די באלה, הרי שלאחר שקיבלו מהמתלונן תחת איומים את קוד ה'קודן' של הרכב, איימו על המתלונן פעם נוספת לבל יזוז, הותירו אותו כשהוא כבול ונטלו ממנו את הטלפון הנייד שלו על מנת שלא יוכל להזעיק עזרה.

בכל אלה יש כדי להוות פגיעה בתחושת הביטחון בהיבטה הרחב ובמרחב הפרטי בפרט.

במקרה אחר ציינתי, כי למעשים מסוג זה עלולות להיות השלכות על כל תחומי החיים, תגובות דוגמת התמגנות יתר, התבודדות והסתגרות ובסופו של יום פגיעה באיכות החיים, ובמקרה דנן, למרבה הצער, המתלונן חווה תחושות אלה אשר השפיעו במידה רבה עליו, הוא הסתגר בביתו, מיגן אותו, והסתייע בגורמים שונים על מנת לנסות ולהשיב לעצמו את תחושת הביטחון העצמי שאבדה לו. כפי שנקבע בסעיף 40ט(4) לחוק העונשין, הנזק שנגרם כתוצאה מביצוע העבירה הינו אחד הנתונים הנלקחים בחשבון בקביעת מתחם העונש הראוי.

ניסיונותיו של הנאשם להפחית מהדומיננטיות שלו באירוע נדחו על ידי במסגרת הכרעת הדין, לאחר שסקרתי את גרסאותיו השונות בחקירותיו במשטרה ואף בעדותו בפני. מכל מקום, יש לראות בנאשם ובשותפיו שותפים שווים למעשה העבירה, בפרט כאשר הנאשם עצמו לא מצא לשתף את גורמי החקירה בדבר זהותם של אותם שותפים ובכך מנע את חקירתם והעמדתם לדין.

9. בית המשפט העליון התייחס לא אחת לשיקולי הגמול וההלימה בעבירות שוד של שכבות אוכלוסייה חלשות דוגמת קשישים. כך למשל, בע"פ 2163/05 אלייב נ' מדינת ישראל נדחה ערעור על עונש של 9 שנות מאסר בפועל, על מי שהיה מעורב בשוד קשישים, ובית המשפט העליון ציין בפסק דינו כי "חברה שבה תחושת הביטחון האישי של בניה ובנותיה ובמיוחד החלשים שבהם, כגון קשישים (ההדגשה אינה במקור), מעורערת - זקוקה לשיקום ולחיזוק, כדי שתחושה ראויה תשוב על כנה... בית המשפט הוא אחת הכתובות ההכרחיות לציפיה זו. אין בידו ארנק של תקציבים לחיזוק הביטחון האישי, אך יש בידו חרב שבמקרים המתאימים עליו להניפה, חרב הענישה... טוב שיידעו הזוממים לפרוץ לביתו - מבצרו של הזולת, להחרידו ממנוחתו, לפגוע ברכושו תוך פוטנציאל לפגיעה בגופו ועמה בנפשו, כי כאלה יהיו סדרי הגודל בענישה" (וראו גם ע"פ 8788/08 זיאד נ' מדינת ישראל).

בדבריו - הרלבנטיים בשינויים המחוייבים גם במקרה דנן - קבע ביהמ"ש העליון בע"פ 1864/11 עיזי דוידוב נ' מדינת ישראל בהאי ליסנא:

"שוד או גניבה מקשים ומחסר ישע, נתפס כמעשה שיש בו כיעור מוסרי גדול יותר מעבירה "רגילה" של שוד או גניבה, בהיותו הפרה של הציווי "והדרת פני זקן" הנתפס כמעין חוק טבע בכל חברה אנושית. העבירה של שוד קשישים היא מעשה נקלה ובזוי במיוחד, גם בקוד העבריני, ולא בכדי היא נחשבת לעבירה הנמצאת בתחתית "שרשרת המזון" של העבירות ושל העברינים. מי ימוד את האימה, הפחד, הבושת והצער של קשיש - פעמים רבות קשיש המתגורר בגפו - שנפל קורבן לעבירה של שוד וגניבה. אכן, לא כל קשיש הוא חסר ישע, אבל אין כוחו של קשיש כשל אדם צעיר, שיכול לעיתים להתגונן או לרדוף אחר הגנב או השודד. נקל לשער את התחושה המתסכלת עד - מאוד של השפלה וחוסר אונים של קשיש שנפל קרבן לעבירה כגון דא. ניסיון החיים מלמד כי איכות החיים של קשישים אחרי מעשה שוד או גניבה אינה כתמול שלשום. אף יש שאורחות חייהם השתנו והתהפכו בעקבות אירוע טראומטי של גניבה או שוד, לאחר שלהוותם נוכחו לדעת כי ביתם כבר אינו מבצרם.

תופעות של חוסר אמון בבני אדם, בידוד והסתגרות נפשית לצד התבצרות פיזית (סורגים ומנעולים), חשש, אבדן ביטחון עצמי, נדודי שינה ועוד תופעות והשלכות המשפיעות על הקשיש ועל בני משפחתו. מכאן מידת הסלידה של החברה ביחס לשוד וגניבה מקשישים, ומכאן החומרה היתרה שבתי המשפט מייחסים לעבירה זו בהיבט של שיקולי גמול והלימה."

על כן נפסק, כי "בית משפט זה רואה בענישה המחמירה בנושאים אלו את תרומתו להגנה על קשישים וביטוי לרצונו להבטיח כי גם בערוב ימיהם לא יהפכו מי שאינם עוד בשיא כוחם הפקר למעשי בריונות, ולא תיפגע איכות חייהם" (ע"פ 1044/13 ענאן זידאן נגד מדינת ישראל).

בע"פ 7961/07 מדינת ישראל נ' שכטר, המתייחס אף הוא לשוד של קשישה בביתה, נפסק על ידי כבוד השופט ארבל בהאי ליסנא :

"הענישה במקרים מעין זה ראוי לה שתשקף הגנה על כבודם, גופם וקניינם של קשישים, תבטא את הצורך בהקניית בטחון אישי גם למי שבערוב ימיהם אינם נהנים עוד מחוסן גופני מלא ולא תהפכם הפקר למעשי בריונות. האלימות הננקטת כלפי קרבן תמים, חלש וחסר אונים, שנבחר לצורך ביצוע העבירה משום מאפייניו אלה, הברוטליות חסרת המעצורים, תוך השפלה והתאכזרות לקורבן, לא כל שכן כאשר מטרתה של התנהגות זו היא בצע כסף, כל אלה מלמדים על חומרת המעשים ומצדיקים ומחייבים כי יינתן משקל משמעותי בגזירת העונש למטרות ההרתעה והגמול" (שם, בפסקה 8).

אמנם בענייננו לא נטען, כאמור, כי המתלונן הינו קשיש או חסר ישע, אך לא ניתן להתעלם מנתוניו הסובייקטיביים, שלא נעלמו אף מעיני הנאשם ושותפיו, מגילו ומנכותו.

10. מרבית פסקי הדין שהוגשו לעיוני על ידי הצדדים אינם מתייחסים לאירועי שוד בבית, אלא למקרי שוד של עוברי אורח או של בעלי עסקים.

בע"פ 2363/13 אישר בית המשפט העליון מתחם של 3-9 שנות מאסר בגין שוד קשישה בביתה, בנסיבות בהן ננקטה כלפיה אלימות בדרגת חומרה נמוכה מכפי שננקטה בענייננו, ומבלי שנערך כל שימוש בנשק קר.

בע"פ 8030/11 חדור נ' מדינת ישראל יוחסו למערער עבירות שונות נוסף לעבירת השוד, כאשר השוד בוצע בחבורה, תוך תכנון מוקדם ושימוש באלימות ונגזרו על המערער 5 שנות מאסר בפועל. כך גם בע"פ 2515/09 אורגד נ' מדינת ישראל נגזרו 5 שנות מאסר בגין מעשה שוד (ועבירות נוספות), כאשר הייתה היכרות מוקדמת, שימוש באלימות, אם כי החבלה שנגרמה לא הייתה חמורה.

11. בהתחשב בערכים המוגנים, בנסיבות ביצוע מעשה העבירה וברמת הענישה שנסקרה על ידי לעיל, באתי לכלל מסקנה כי מתחם הענישה הכולל למעשה העבירה בענייננו נע בין 40 ל-70 חודשי מאסר בפועל.

קביעת העונש בתוך המתחם - נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה

12. הנאשם ביצע את העבירות בהיותו כבן 19.5, כאשר בגיל צעיר עזב את לימודיו והחל לעבוד על מנת לסייע לפרנסת משפחתו. גם המעשים מושא כתב האישום בוצעו על רקע זה ולנוכח מצבו הכלכלי העגום.

13. בע"פ 7781/12 פלוני נגד מדינת ישראל הכיר בית המשפט העליון (כבוד השופט ג'ובראן) בכך שלעונש המאסר השפעה מכרעת יותר על מי שהינו "בגיר-צעיר", היינו קטינים וצעירים שטרם מלאו להם 25 שנים, ולפיכך יש להעניק משקל לפוטנציאל השיקומי העולה מתסקיר המבחן. דברים אלה עולים בקנה אחד עם הוראות סעיף 40(1) לחוק העונשין, לפיו יש להתחשב בגזירת העונש במידת הפגיעה של העונש בנאשם - לרבות בשל גילו. דא עקא שבעניינו, כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן ומעברו של הנאשם, הנאשם מצוי בתהליך של התדרדרות ואין המלצה טיפולית בעניינו אלא המלצה להטיל עליו עונש מאסר לצד עונש מותנה מרתיע.

עיון בגיליון הרשעותיו הקודמות מלמד כי בעניינו פרט רישום אחד שהתיישן בגין עבירות גניבת רכב וחבלה במזיד לרכב, וכן גזר דין שניתן ביום 6.11.14 בת"פ 11359-01-14, ממנו עולה כי בסמוך ליום 28.5.13 (היינו - עובר לעבירות נשוא התיק דנן) החזיק הנאשם יחד עם אחרים כ-36 גרם סם מסוכן מסוג קוקאין ברכבו (שבו השתמש אף בעניינו), ואף הסיע אותם ברכב לאחר שהוסלקו בו הסמים ומשקל אלקטרוני. גם שם טען הנאשם כי חלקו בביצוע העבירות קטן וכי ביצע המעשים על רקע חבירתו לגורמים שוליים ומתוך רצון להפיק רווחים כספיים מידיים.

אם לא די בכך, הנאשם לא שיתף פעולה עם גורמי החקירה, לא נטל אחריות מלאה למעשיו ובחר לנהל הוכחות בתיק, ולא התרשמתי בדבר קיומו של מאמץ כלשהו מצדו של הנאשם לפצות את המתלונן על העוול שנגרם לו - על אף החרטה שהביע בפני בדברו האחרון - ועל כן אין מקום להקלה נוספת בעונשו מטעמים אלה.

14. לאור כל אלה, סבורני כי עונשו של הנאשם ראוי שיהיה ברף העליון של המתחם. עם זאת, על מנת שלא לפגוע בסיכויי שיקומו של הנאשם ולנוכח גילו הצעיר, לא אמצה עמו את מלוא חומרת הדין, ועל כן אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 54 חודשי מאסר לריצוי בפועל שמנינם מיום מעצרו - 3.12.13. עונש המאסר יצטבר לעונש המאסר אותו מרצה הנאשם כעת.

ב. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו ממאסר והתנאי הוא שלא יעבור עבירה בה הורשע.

ג. פיצוי למתלונן בסך של 3,000 ₪.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום.

ניתן היום, כ"ט שבט תשע"ה, 18 פברואר 2015, במעמד הצדדים.

